

**Mededeelingen over ingekomen planten, vermeld
op de Zomervergadering te Dalen 14 Juli 1906**

door

J. W. C. GOETHART.

Dames en Heeren!

Zooals U bekend is, zullen voortaan de planten die voor het herbarium der Vereeniging ingezonden worden, eerst in de zomervacantie die op de inzending volgt, bewerkt worden. Het gevolg daarvan is natuurlijk, dat die inzendingen thans veel later dan vroeger het geval was, aan de leden worden medegedeeld.

Ik meen te mogen veronderstellen, dat vele leden het zouden betreuren, indien zij van de ontdekking van nieuwe of bijzonder interessante planten eerst ruim een jaar na de inzending kennis kregen; daarom wensch ik voortaan, voor zooverre mij dat mogelijk is, op iedere vergadering de allerbelangrijkste planten, die sedert de laatste vermelding ingekomen zijn, voorloopig te bespreken. Al zijn die mededeelingen uit den aard der zaak onvolledig en al dragen zij een voorloopig karakter, zoodat wellicht later het een of ander daarin zal moeten gewijzigd worden, toch meen ik, dat velen er prijs op zullen stellen.

Dergelijke mededeelingen deed ik reeds voor de planten die voor de wintervergadering te Utrecht waren ingezonden en ik wensch nu aan de toen gedane mededeelingen nog enkele toe te voegen.

In de eerste plaats dan, wil ik de ontdekking van enkele nieuwe indigenen vermelden.

1. *Asperula glauca* Bess. Op een hooggelegen weiland tegenover de Roode Haan aan de Maas bij Maastricht in enkele exemplaren gevonden op 1 Juni 1906 door de HH. Goethart en des Tombe.

Ziehier de beschrijving, die ik overnam uit Koch's Synopsis:
 „Stengelbasis vertakt, kort geled; stengel bijna rolrond,
 „kaal of onderaan behaard; bladkransen meestal 8- (zeld-
 „zamer 10-)tallig; bladeren stijf, lijnvormig, stekelpuntig,
 „blauwgroen; bloeiwijze meestal duidelijk dichasiaal ver-
 „takt, slechts onder aan den stengel staan soms steriele
 „loten tegenover inflorescentietakken; bloemkroon 4-tallig,
 „klokvormig, met een zwak komvormige zoom die langer
 „is dan de buis, wit; vrucht kaal; bloeitijd Mei tot Juli;
 „hoogte 0,3–1 M.

Synoniemen: *Galium glaucum* L. Spec. Ed. 2, p. 156;
G. campanulatum Villars Delph. 2. 326; *G. montanum*
 Poll. palat. I p, 154; *Asperula strictissima* Schur.
 Enum. Transs. p. 277; *A. galioides* Auct. (non Bieb.
 fl. taur. cauc. 1. p. 101).

Icones: Schlecht. Hall. Flora v. Deutschl. t. 2875.
 Voorkomen: Op zonnige heuvels en rotshellingen, vooral op kalk en gips. Bereikt in Midden Duitschland de noordgrens der verbreiding. Langs de rivieren dringt zij het verst naar het Noorden door, zoo bijv. in het dal van de Maas tot Huy, terwijl zij ook te Leuven gevonden werd. Soms tijds met zaden ingevoerd en dan hoogst onbestendig.

De plant doet op den eersten blik het meest denken aan een stijf opgerichte, fijnbladige vorm van *Galium Mollugo*, maar vertoont bij nader beschouwing onmiddellijk de *Asperula*-kenmerken, zoodat vergissingen uitgesloten zijn.

Of onze groeiplaats te beschouwen is als een laatste voorpost in het dal van de Maas, dan wel of wij hier te doen hebben met toevallig ingevoerde exemplaren, zal door verdere waarnemingen uitgemaakt moeten worden.

Van de verzamelde planten werd eene afbeelding voor de Flor. Bat. vervaardigd.

2. *Carex remota* \times C.? ingezameld door den Heer van Embden, aan de Groene weg nabij „De Hommel” bij Utrecht.

Bij het groote aantal vormen en hybriden van *Carex remota* durf ik niet te beslissen met welke daarvan wij te doen hebben, want hoewel de plant het beste overeenkomt met de beschrijving van *C. remota* \times *C. muricata*, is het authentieke materiaal der bastaarden van deze groep ook in 's Rijks Herbarium te onvolledig om algeheele zekerheid te erlangen. Ik ben daarom in correspondentie getreden met Dr. Graebner om hem te verzoeken de determinatie op zich te nemen en hoop later in de gelegenheid te zijn om de uitkomsten van diens onderzoek mede te deelen.

De door den Heer van Embden ingezonden, zeer volledige exemplaren wijken van *C. remota* af door: stijver halmen, die in het bovenste gedeelte scherp driekant zijn; aartjes die naar den top toe dichter opeen staan, terwijl de alleronderste, die in den oksel van een lang, boven den halmtop uitstekend, bladachtig schutblad staan, samengesteld zijn; bovendien zijn de urntjes loos.

Volgens de gegevens der buitenlandsche flora's zijn de bastaarden der *remota*-groep ten deele niet zeldzaam, zoodat ook in ons land een algemeener voorkomen waarschijnlijk te achten is en het dus aanbeveling verdient eens meer speciaal op deze vormen te letten en daarvan, als zij gevonden worden, zeer volledig materiaal in te zamelen.

Ook van deze plant werd eene afbeelding voor de Flora Batava vervaardigd.

3. *Orchis ustulata* L. Hoewel deze Orchidee voor ons land reeds vermeld was in Dumoulin's Flora, werd zij sedert nooit verzameld, zoodat het zeer twijfelachtig was of zij nog tot onze Flora gerekend mocht worden.

Door de Heeren Delsman en Sikkens (Levende Natuur XI, p. 31) werd zij echter op de klassieke vindplaats teruggevonden. De Heer Des Tombe, die door een der evengenoemde Heeren op de vindplaats gebracht was, had de goedheid ons daarheen te brengen en ons zoo in de gelegenheid te stellen om met de voor ons land interessante groeiplaats van deze sierlijke Orchidee nader kennis te maken en eenige exemplaren voor het Vereenigings-herbarium en ter afbeelding in de Flora Batava mede te nemen.

Orchis ustulata groeit in vrij hoog gelegen Maas-uitwaarden tegenover de Roode Haan in de onmiddellijke nabijheid van de groeiplaats van *Asperula glauca*, tusschen het hooge gras op een niet zeer uitgestrekt gebied, hier en daar in een vrij groot aantal exemplaren verspreid.

Buiten ons vaderland wordt de plant herhaaldelijk op soortgelijke groeiplaatsen aangetroffen en daar dat ook het geval is langs de Maas en de plant bij ons reeds ongeveer 50 jaren heeft stand gehouden, mag hier zeker van een laatste voorpost in het verbreidingsgebied gesproken worden.

4. *Pirola uniflora* L. Zooals uit den Prodrromus blijkt, bestonden er tot dusverre voor deze soort slechts enkele twijfelachtige opgaven, die niet door materiaal bevestigd werden, zoodat door het thans door den Heer Roessingh Udink van Singraven op „het Singraven” bij Dene-kamp gevonden en door den Heer Bernink ingezonden exemplaar voor het eerst de indigeniteit dezer soort boven allen twijfel verheven werd.

5. *Tellima grandiflora* R. Br. Deze door den Heer Greshoff te Haarlem verzamelde Saxifragacea is eene nieuwe indigene, die tot de groep der adventiefplanten behoort en wel tot diegene, die naar alle waarschijnlijkheid in ons land niet zullen stand houden.

6. *Vicia melanops* S.S. Deze eigenaardige *Vicia* werd ingezonden door den Heer Heimans en verzameld door den Heer Koeijer op het stationsterrein te Amersfoort.

Zij behoort tehuis op het Balkanschiereiland en zal, daar zij in slechts een exemplaar gevonden werd, hoogst waarschijnlijk ook wel een zeer tijdelijke gast blijken te zijn.

Verder werden o.m. nog voor het Herbarium ontvangen de volgende planten, die mij om verschillende redenen belangrijk genoeg voorkwamen om hier ter sprake gebracht te worden:

Aspidium oreopteris Sw. (*A. montanum* Aschers.; *Polystichum oreopteris* D. C.) verzameld en ingezonden door den Heer Bongaerts te Groenlo.

Deze sierlijke varen, die eenigszins doet denken aan *Polystichum thelypteris* L. werd op zoo verschillende plaatsen in ons land gevonden, dat men wel aan een veel algemeener verbreiding moet denken.

Carum bulbocastanum Koch, verzameld door wijlen ons lid Dr. Brumund te Vogelezang bij Simpelveld.

Coeloglossum viride Hartm., van vochtige weilanden bij Susteren, verzameld door den Heer des Tombe en mijzelf. Tot dusverre was deze Orchidee alleen uit Zuid-Limburg bekend, zoodat door deze vondst eene nog algemeenere verbreiding waarschijnlijk wordt.

Geum rivale L. door Dr. Weevers verzameld bij Hierden, eene nieuwe groeiplaats van deze in ons land weinig verbreide soort.

Lactuca saligna L. verzameld door den Heer Schipper te Colijnsplaat. Hoewel de plant juist voor deze streek reeds bekend is, behoort zij tot de zeldzame indigenen en is dus wel waard hier gedemonstreerd te worden.

Lappa tomentosa Lmk. eveneens door den Heer Schipper verzameld en wel bij Nieuwe Schans. De kenmerken dezer soort zijn in onze Flora's niet altijd scherp genoeg omschreven, zoodat herhaaldelijk vergissingen voorkomen. Volgens Ascherson und Graebner, Flora des Nordost Deutschen Flachlandes is zij gekarakteriseerd doordien de binnenste omwindselbladen niet in eene haakvormig ge-

bogen punt uitloopen, wat bij alle overige soorten wel het geval is.

De Heer Schipper zegt op het etiket „zeer algemeen”. Dit slaat vermoedelijk alleen op het terrein waar de plant werd verzameld, maar het is zeer wel mogelijk, dat deze soort ook elders in ons land meer verbreid is dan men meent, en dat zij alleen niet voldoende werd onderscheiden.

Stellaria nemorum L. Door wijlen Dr. Brumund ingezameld aan de Eijserbeek, en dus vrij ver van de reeds bekende Limburgsche groeiplaatsen.

Thesium humifusum DC. in de duinen achter de ruïne van Brederode, verzameld door de Heeren G. ten Napel en J. Jeswiet. Behalve op de eerst ontdekte groeiplaats bij Katwijk werd de plant, zooals reeds vroeger vermeld, nog door den Heer van Breemen verzameld bij Monster en het wordt dus waarschijnlijk, dat zij in onze duinen algemeener verbreid is.

Veronica peregrina L. en *prostrata* L., de eerste gevonden op de voormalige buitenplaats van den Heer J u t a bij Leiden door Mejuffrouw Hingst, de tweede door den Heer K o b u s te Deventer, worden hier als zeldzamere indigenen ter tafel gebracht.